

چشم انداز مطلوب بخش آب و فاضلاب در افق بیست سال آینده

- دسترسی و برخورداری صد در صد جمعیت شهری و روستایی کشور به آب شرب و بهداشتی با معیارها و استانداردهای کمی و کیفی.
- دسترسی و برخورداری کلیه شهرها و روستاهای مواجه با بحران زیست محیطی به سامانه های جمع آوری، تصفیه و دفع فاضلاب (حدود 60 درصد جمعیت شهری و 30 درصد جمعیت روستایی).
- الزام تطبیق فرآیند تصفیه و دفع فاضلاب های صنعتی با استانداردهای ملی.
- تحقق خودکفایی و خوداتکائی مالی واحدهای آب و فاضلاب در عرصه خدمات بر مبنای قیمت تمام شده.
- دستیابی به ساختار اداری و مدیریتی کارآمد با هدف تسهیل و ارتقاء خدمات.
- دستیابی به تعادل و حفاظت کمی و کیفی منابع آب شرب و بهداشتی با نگرش جامع زیست محیطی.
- دستیابی به شاخص مطلوب هدررفت آب در تاسیسات تامین، انتقال و توزیع.
- دستیابی به فن آوری پیشرفته و روزآمد برای نیل به بهره وری مطلوب از تاسیسات آب و فاضلاب.
- گسترش باور همگانی برای آب بعنوان کالای اقتصادی بدون جایگزین و استفاده بهینه از آن بر پایه الگوی مصرف.
- ایجاد بستر و زمینه مناسب برای تنوع بخشی در روشهای توزیع آب (گسترش صنایع بسته بندی و ایجاد سامانه های دو شبکه ای).
- دستیابی به شرایط مساعد جهت مشارکت بیشتر بخش خصوصی در مراحل ایجاد و بهره برداری از تاسیسات آب و فاضلاب.
- دستیابی به اهداف مدیریت تقاضا با تغییر نگرش از مدیریت مصرف به مدیریت تقاضا در بهره برداری از منابع آب (تعادل بخشی بین تامین و تقاضا).

محدودیتها

- رشد جمعیت و افزایش تقاضا برای دستیابی به آب با کیفیت بهتر.
- رشد تقاضا و تشدید رقابت بین نیازمندیهای آبی بخشهای مختلف (کشاورزی، صنعت و شرب).
- عدم تناسب توسعه و استقرار مراکز جمعیتی و صنعتی با پتانسیل منابع آب تجدید شونده.
- محدودیت منابع آب تجدید شونده و کاهش شاخص سرانه آب.
- افزایش مصرف سرانه آب ناشی از ارتقاء سطح رفاه و بهداشت مردم.
- بحران ناشی از خشکسالیها و نوسانات جوی و برداشت بیش از حد از آب سفره های زیرزمینی.
- روند رو به رشد آلودگی منابع آب ناشی از عملکرد بخشهای مختلف صنعتی، کشاورزی و انسانی.
- محدودیت منابع مالی جهت سرمایه گذاری.
- عدم توازن بین تعرفه ها و قیمت تمام شده ناشی از اعمال محدودیتهای قانونی برای منطقی ساختن قیمت خدمات آب و فاضلاب.
- محدودیتهای قانونی برای منطقی ساختن قیمت خدمات آب و فاضلاب.
- عدم وجود شرایط مناسب برای اعمال بنگاهداری اقتصادی در شرکتهای آب و فاضلاب.
- نگرش سنتی به آب به عنوان کالای ارزان و قابل دسترس.
- افزایش قیمت تمام شده محصول بدلیل لزوم انتقال آب از دور دست و تصفیه آبهای با کیفیت پایین.

الزامات

- رعایت معیارها و استانداردهای ملی در ارائه خدمات آب و فاضلاب.
- توسعه تاسیسات تامین و توزیع آب شرب و بهداشتی و تاسیسات جمع آوری، دفع و تصفیه فاضلاب متناسب با رشد جمعیت در راستای توسعه شهرها و روستاها با رعایت معیارهای فنی.
- استفاده از فن آوریهای پیشرفته در بهبود و ارتقاء کیفیت منابع آب.
- تدوین ضوابط و اعمال مقررات تعیین و حفظ حرایم کمی، بهداشتی و زیست محیطی (کیفی) منابع آب.
- تدوین و اعمال ضوابط و مقررات لازم جهت جلوگیری از ورود آلاینده های صنایع و واحد های آلوده کننده به منابع آب.
- توجه به آمایش سرزمین در توسعه مراکز جمعیتی و استقرار صنایع با تاکید بر پتانسیل های آبی کشور (با تاکید بر جلوگیری از رشد و توسعه بی رویه جمعیت در شهرهای بزرگ).
- استفاده از روشهای نوین و پیشرفته برای تصفیه آب و فاضلاب و اجرای طرحها و پروژه ها متناسب با شرایط اقلیمی.
- استفاده از منابع آب غیر متعارف بمنظور افزایش بهره وری منابع محدود آب.
- فراهم نمودن زمینه فنی و عملی برای بازچرخانی آب و جایگزینی پساب تصفیه خانه ها با آب کشاورزی با هدف تامین آب شرب و برقراری چرخه آب سالم در طبیعت.
- اعمال الگوی مصرف آب همراه با تعرفه های ترجیحی متناسب با محدودیت ها و شرایط اقلیمی هر منطقه.
- اولویت بخشی به اعمال روشهای فراگیر مدیریت تقاضا و مصرف آب نسبت به مدیریت تامین آب.
- اولویت بخشی و الزام جدی به بازسازی و نوسازی تاسیسات آب و فاضلاب در جهت افزایش بهره وری و به حداقل رساندن هدر رفت آب.
- لزوم گسترش استفاده از توان و قابلیت های بخش خصوصی در ایجاد بهره برداری از تاسیسات آب و فاضلاب.
- ضرورت تنوع بخشی به تامین منابع مالی مورد نیاز با تاکید بر فراهم نمودن زمینه مشارکت و سرمایه گذاری بخش خصوصی داخلی و خارجی.
- طراحی و تدوین تعرفه های منطقی بر مبنای قیمت تمام شده در هر منطقه یا ملحوظ داشتن الگوی مصرف، سرمایه گذاریها و ...).

- گسترش فعالیتهای پژوهشی و مطالعاتی و ایجاد ارتباط مستمر با مراکز علمی و دانشگاهی بمنظور آشنایی و بکارگیری فناوریهای پیشرفته.
- شناسایی، تخصیص و حفاظت منابع آب با کیفیت مطلوب در نزدیکی شهرها با اولویت مصارف شرب و در صورت ضرورت رفع کمبود آب از منابع آب دورتر یا انتقال حوزه به حوزه با الزام به پیش بینی تمهیدات جبرانی برای آثار زیست محیطی.
- آموزش همگانی برای اصلاح روشهای مصرف آب با استفاده از وسایل ارتباط جمعی بویژه صدا و سیما.
- بکارگیری و گسترش نظام طرح و اجرا با تاکید بر بازرسی فنی و کنترل کیفیت در کلیه مراحل طراحی، ساخت، نصب و بهره برداری از تجهیزات.
- لزوم بکارگیری وسایل اندازه گیری دقیق و سامانه تله مترینگ در مراکز تامین و مصرف آب با استفاده از فن آوری پیشرفته روز دنیا.

راهبردها

- توجه به آمایش سرزمین در توسعه پایدار با محوریت منابع آب.
- جامع نگری در بهره برداری از منابع آب با اولویت تامین آب شرب و بهداشتی نسبت به سایر مصارف کشاورزی و صنعتی و ...
- اولویت بخشی به مدیریت تقاضا (مصرف) نسبت به مدیریت عرضه (تامین).
- ارتقاء مستمر کیفیت عرضه خدمات آب و فاضلاب به مشترکین.
- تهیه و اجرای برنامه جامع (ملی) حفاظت کمی و کیفی منابع آب شرب و بهداشتی.
- تسریع در اجرای طرح های فاضلاب با هدف جبران عقب ماندگیهای این بخش در کشور.
- ایجاد ساختار و تبیین و اعمال روشهای بازدارنده و پیشگیرانه از آلودگی منابع آب و پشتیبانی فنی و کارشناسی از روشهای صحیح دفع و تصفیه فاضلاب.
- شناسایی و بکارگیری راهکارهای مناسب تجهیز منابع مالی با استفاده از ظرفیتهای دولتی، بخش خصوصی و خارجی متناسب با توسعه طرحها و پروژه ها.
- ایجاد، تطبیق و رشد ویژگیهای بنگاهداری اقتصادی در شرکتهای عهده دار ارائه خدمات زیربنایی (آب و فاضلاب).
- بهره گیری از کلیه شیوه های آموزش همگانی (از جمله رسانه های گروهی و ارتباط جمعی) بمنظور ارتقاء آگاهی و حساسیت های عمومی در ارتباط با مقوله آب و فاضلاب.
- همسو نمودن توسعه شهرها و روستاها با ظرفیت ها و محدودیت های خدمات آب و فاضلاب هر منطقه.
- ایجاد تحول در طراحی و اجرای تاسیسات آب و فاضلاب داخل منازل از طریق کنترل و تایید نظام مهندسی و فراهم نمودن بستر عملی جهت واگذاری انشعاب جداگانه به هریک از واحدهای آپارتمانها.
- الزام به رعایت استاندارد کیفی در اجرای تاسیسات خدمات زیربنایی و تولید تجهیزات مورد نیاز، برقراری نظام بازرسی فنی و کنترل کیفی در کلیه مراحل طراحی و اجرای تاسیسات و تولید تجهیزات.
- گسترش فعالیتهای پژوهشی و مطالعاتی در بخش و بکارگیری فن آوری پیشرفته با ملاحظات زیست محیطی بمنظور تحقق اهداف توسعه پایدار.
- حمایت از مشاورین، سازندگان و پیمانکاران بمنظور افزایش مشارکت بخش خصوصی در فعالیتهای صنعت آب و فاضلاب.
- توسعه ارتباط بین بخش آب و فاضلاب و مراکز علمی، تحقیقاتی و دانشگاهی داخلی و خارجی بمنظور بهره گیری مستمر از فن آوریهای پیشرفته.
- بهره گیری از فن آوری اطلاعات در توسعه مدیریت بخش.
- افزایش بهره وری نیروی کار از طریق ارتقاء دانش فنی و تخصصی و اعمال سامانه های انگیزشی.
- حرکت در جهت رسیدن به مدیریت کیفیت فراگیر با استقرار و توسعه سیستمهای مدیریت کیفیت.
- ایجاد سامانه های غیر متداول تامین و توزیع آب شرب مورد نیاز مصرف کنندگان در مناطقی که فاقد آب با کیفیت میباشد.